

in ordine ad ecclesiasticum beneficium, non ipsam beneficii collationem, praesentationem, electionem: quando sc. intercessori *independenter* ab intercessionis *efficacia* pretium datur; nam si sub hypothese, quod efficaciter persuaserit collatori, merces promittitur, videtur prorsus simonia juris divini esse. Cf. Salmantic. tr. 19 c. 1 n. 49 sqq., Sanchez *consil.* l. 2 c. 3 dub. 26, Nav. etc.

2. Quamquam simonia juris divini et juris ecclesiastici *probabiliter* ejusdem speciei sunt: tamen simonia juris ecclesiastici 1) admittit parvitatem materiae, 2) consuetudine abrogari aliquando potest: neutrum valet de juris divini simonia.

390 3. Simonia igitur est, *pro* pecunia Missam dicere, sacramenta conferre, absolvere a censuris, dispensare in votis, in lege ecclesiastica, verbum Dei praedicare etc. — Attamen stipendia pro Missis accipere, aut secundum legitimam consuetudinem occasione aliarum functionum sacrarum (jura stolae), non est simonia, quia justus titulus sustentationis adest. (Si enim aliquid *pro pretio* datur, fit aequiparatio rei praestitae cum pretio dato: quae abest, si quid titulo sustentationis tribuitur; tum nimirum res praestita seu labor impensus ansam dat aliquid retribuendi, quod nullatenus pro aequivalenti sumi debet.) Imo etsi aliquis aliunde habet, unde vivat, nihilominus *de altari vivere* potest: tum quia alia in alios fines potest impendere, tum ne aliis odium creetur. — Neque reatus simoniae eo committitur, quod sacerdos praecipue intuitu stipendii celebrat, alias non celebraturus; quamquam mentem aliquantum sordidam redolet neque a veniali peccato excusatur. V. Gury-Ball. I. n. 290.

Attamen quando stipendium justo majus *exigitur*, aut pro aliis functionibus sacris contra legitimum usum aliquid sumitur, vel *contra ecclesiasticam legem* solummodo admittitur: quum deficiat quivis justus titulus, simoniae reatum incurri complures docent. V. Voit n. 497, Baller. in nota ad Gury I. n. 292 q. 7. Et sane, si legis ecclesiasticae prohibitio aliqua hac in re exstat, quo melius omni simoniae occurratur: saltem habere potes in illo illicito agendi modo simoniam extrinsecus inveciam; alias periculum et praesumptionem quandam simoniae mentis ex ipsa rei natura. Formaliter tamen *simoniae* malitiam per se committi, nolim dicere.

Quo minus Ecclesia bonis externis fruatur, quibus ministros suos convenienter sustentet, eo magis incumbit fidelibus obligatio clericorum necessitatibus providendi. Quod certe plerumque commodius fit occasione exercitii sacrarum functionum. Verum id ipsum speciem quandam odiosae exactionis assumere potest: quapropter Ecclesiae Praesules semper invigilaverunt, ne ipsa species quidem mali a clericis committeretur. Quare quilibet sui loci leges attendere debet. Quo magis mens Ecclesiae illustretur, dabo leges praecipuas pro America Septentr. hac de re latas; sunt enim hae ex Conc. Plen. Balt. II. a. 1866 et Plen. Balt. III. a. 1884:

art. 221. „... ne quid pro sacramentorum administratione exigere, petere, aut pacisci quisquam audeat. Ea vero quae pietatis causa *post baptismum* vel *matrimonium* eleemosynae nomine a fidelibus sponte offeruntur, sacerdos, si velit, accipiat.“

art. 397. „Praxis, si qua existat, pecuniam exigendi ad fores ecclesiarum, ut fideles ingredi possint et divinis mysteriis adesse, sibi mi-

nime placere declaravit S. Pontifex Pius PP. IX., *et eliminandam prorsus voluit.*“ Idem inculcatur in Conc. III. art. 288 et 289¹.

art. 289. „Poenitentias pecuniarias sibi ipsis confessarii non applicent, neque a poenitentibus quidquam tamquam ministerii sui praemium petant vel accipiant. Etiam ultro quocunque nomine oblata recusent; nec vel ipsam Missae eleemosynam in hoc tribunali offerri sinant.“

art. 393. „Pauperes, quibus mortuis nihil aut ita parum superest, ut propriis expensis humari non possint, gratis omnino sepeliantur.“

Cf. Collect. Lac. III col. 457. 476. 505. 506.

4. Sicut *pro* ipsa Missa nihil ut pretium sumi licet, ita neque pro labore, qui intrinsecus Missae celebrationi inhaeret, ut pro mentis contentione, etc.: licet tamen *pro labore accessorio*, v. g. pro itinere longiore conficiendo, pro dilatione Missae ad seram horam etc. S. Alph. l. c. n. 93.

5. Simonia etiam sine dubio est, pro pretio temporali potestatem spiri- 391 ritualem (jurisdictionem ecclesiasticam) negative exercere, v. g. denegare absolutionem a censuris, confesso sacramentalem absolutionem denegare, electorem promittere se nolle pro hoc et illo suffragium ferre etc.

Solummodo *omittere* exercitium jurisdictionis vel potestatis, saltem quando non debet ex justitia exerceri, propter pecuniam etc. oblatam, quamquam pro re nata gravissimus abusus est, non est simonia, v. g. aliquem non admittere ad confessionem.

Verum si ex justitia exercitium potestatis debetur, ut a parcho etc., multi putant, solam omissionem exercitii pro temporali pretio esse simoniam: attamen etsi criminis malitia multum augeatur, vera simonia non videtur esse.

Qui injuste vexatur denegatione rei spiritualis: ex gravi causa pecuniam dare potest, ut vexatio desinat; attamen qui accipit, simoniam committit. Verum si jus rei spiritualis nondum possides, confer infra n. 393.

6. Per se liceret sine simonia oleum consecratum, rosaria benedicta etc. 392 vendere pro pretio *materiae*. Verum, ne inde sumatur occasio lucrum simoniae faciendi, id non semel ab Ecclesia prohibitum est. Decr. auth. n. 344 in *Valentinen.* 12. Julii 1847 haec habentur: „2. An qui emit cruces, numismata etc., ut ea distribuatur, postquam benedicta fuerint cum applicatione indulgentiarum, possit horum petere pretium ab accipientibus sine culpa, vel sine periculo indulgentias amittendi? An amittantur tantum, quando quis sibi eas res proprias fecerit, et iis usus fuerit cum intentione lucrandi indulgentias?“ — R. Ad 2.: „Negative ad primam partem; ad secundam: non indigere responsione.“

Permittitur tamen interdum in ecclesiis pauperibus, ut Episcopus recipiat a singulis parochiis quaedam, unde comparet oleum benedicendum.

7. Simonia juris divini est, propter consecrationem, benedictionem, indulgentias annexas rerum pretium *augere*. Idem, augere pretium fundi propter jus patronatus, quod illi adnectitur.

¹ Imo Pius IX. jam antea, quum ageretur de approbandis decretis Conc. prov. Cincinat. III a. 1861, injunxerat „per litteras S. Congregationis monere voluit Episcopum Clevelandensem, ut intra spatium duorum annorum dictam praxim a sua dioecesi eliminare studeat, aliaque ratione provideat sustentationi parochorum.“ Collect. Lac. III col. 230. — Concil. plen. Balt. III. a. 290 plane prohibet choreas ad pia opera promovenda; item veniam Episcopi requirit, ut alii conventus vel excursions oblectandi causa fiant in sustentationem piaae causae.

393 8. Explicandum nonnihil est, cur beneficium ecclesiasticum numeretur inter res spirituales. Videlicet beneficium ecclesiasticum, quamquam proxime consistit in jure percipiendi fructus ex bonis ecclesiasticis; nihilominus, quia hoc jus datur propter spirituale officium, res spiritualis est, vel res spirituali consequenter annexa. Quapropter ea sibi pro pretio temporali comparare est simonia juris naturalis, nisi S. Pontifex officium a jure percipiendi fructus separaverit. Simonia igitur est 1) aliquod temporale dare collatori, electoribus, examinadoribus, patrono, quo obligentur ad actionem favorabilem;

2) *iis*, qui ex officio prodesse aut obesse possunt aliquid dare, ne ob sint, etsi injuste obsunt, vel

3) intercessionem *apud eos*, qui ex officio possunt, emere.

Simonia non est: a) injustam vexationem ejus, qui ex officio non est aliquid acturus, redimere;

b) pretio temporali aliquem inducere, ut *mere exponat dignitatem et merita* alicujus candidati secundum rei veritatem.

394 9. Quamquam simonia est, *pro dispensatione* a lege ecclesiastica pecuniam accipere, quia exercitium ecclesiasticae potestatis venditur: nihilominus sine simonia in certis dispensationibus, v. g. matrimonialibus taxa pecuniaria exigi potest, quippe quae partim rationem habeat remunerationis et honorarii officialium, partim mulctae poenitentialis vel eleemosynae pro diversis causis piis expendendae. Verum si S. Pontifex inferioribus praelatis prohibeat omnino, quominus aliquid, etiam titulo eleemosynae accipiant, hi sine peccato simoniae aliquid accipere non possunt.

10. Recipere aliquid temporale pro ingressu in religionem, aut admissione ad professionem simonia est. Attamen titulo sustentationis pro tempore novitatus aliquid exigere, simonia non est; neque pro reliquo tempore si monasterium pauper est atque usus aliquid accipiendi valet. — (Atque ita monialibus quibuslibet *dotem* exigere permittitur)¹. — Si autem monasterium satis dives est, non videtur titulo sustentationis aliquid accipi posse post professionem factam, siquidem bona monasterii ex intentione fundatorum primo ad hunc finem impendi debent.

11. Pretium temporale habetur etiam 'munus ab obsequio'; proin simonia est, nolle concedere beneficium ecclesiasticum, nisi sub conditione, ut alter se humiliet, honorem praestet conferenti etc.

395 Ad IV. insuper animadverto, quod Reuter n. 484 sapienter notat:

1. Nullam consuetudinem ab Ecclesiae praelatis diu permissam facile damnandam esse ut simoniacam, etsi prima fronte talis appareat: plures enim titulos excusare posse, v. g.:

1) titulum debitae sustentationis; etsi enim spiritualia dari gratis Christus praeceperit, noluit tamen suis ministris negari sustentationem;

2) laborem extrinsecum;

3) privationem libertatis ad alia opera exercenda, et emolumentum ex eis percipiendi;

¹ Verum etiam hac in re cavere debent 1. ne pro ipso ingressu aliquid accipiatur; 2. ne propter pinguem dotem inhabilis puella admittatur: quod a simoniaca labe per se immune non foret; 3. ne ita ab omnibus dos exigatur, citra necessitatem; ut dignae et idoneae excludantur, admissis minus dignis. V. Schmalzgrueber l. 5 tit. 3 n. 197 et Gury-Ballerini l. n. 291 not.

4) titulum liberalitatis vel gratitudinis ex parte dantis;

5) redemptionem vexationis.

2. Pecunia oblata avertere electores etc., ne ad ecclesiasticum beneficium eligant indignum, simonia non est in eo, qui injustam vexationem ecclesiae redimit, quando electores ad hoc inclinatos videt; imo in rigore ne tum quidem, si pecunia datur, ne eligatur *minus dignus*. S. Alph. n. 103. Sed conventionem facere, ut eligatur aliquis dignus *in particulari*, non licet, „nisi in casu necessitatis, nempe si inter omnes unus tantum dignus inveniatur, quem illi nollent eligere“ S. Alph. ib. — Imo talis electio secundum jus canonicum esset nulla, nisi forte in electione S. Pontificis fieret; at etiamtum periculosissima atque propter jus nunc vigens vix unquam cogitari potest casus, quo licita fiat.

Ad V. 1. Censetur simonia — saltem in foro externo — si *occasione* 396 examinis „pro cura“, collationis ordinum etc. aliquid, etsi gratis datum, admittatur. Id enim severe prohibitum est, ne sub specie gratuiti doni exactio fiat. Hinc videtur etiam in foro interno *saltem* simonia juris ecclesiastici committi; nam si sincere proceditur in *gratuito* dono admittendo, juris divini simonia non erit. Attamen in examinadoribus synod. ne parvitas quidem materiae admittitur, neque excusatio a poenis ecclesiasticis; quia gravissimus finis est legis, qui etiam parvo dono admissio laeditur multum. V. Trid. sess. 14 c. 18 *de ref.*

2. Simonia quidem per se non est temporale aliquid dare *ex spe* obtinendae postea gratis rei spiritualis, v. g. si quis Episcopo famulatur ex spe postea recipiendi beneficium gratis, etiam confusus in gratitudine; minus etiam, si dexteritatem suam ostendere tentat ex spe habendi beneficii ecclesiastici. Verum si intentio est alterum *obligandi* ad retribuendam rem spiritualem (sive spirituali annexam), simonia est: quod facile obtinet, si temporale, quod praestatur, non levis momenti est, atque sola ratio, cur praestetur, spes est rei spiritualis.

3. Simonia non est post acceptam rem temporalem ex gratitudine rem spiritualem conferre: est autem simonia, si quis se obligat ad dandum ex gratitudine temporale pro obtinenda re spirituali, aut vice versa, quia tunc gratitudinis exhibitio transfertur in obligationem justitiae.

Quare practice a simonia vix unquam immune est dicere: do tibi beneficium, sed volo, ut sis etiam gratus, et similia; quia haec aequivalenter deducunt in pactum onerosum illam gratitudinis ostensionem.

4. Etiam *fictè promittens* rem temporalem pro obtinenda spirituali, aut 397 vice versa, a simoniae *malitia* non excusatur; vere enim vult per temporalem rei promissionem spirituale obtinere: quod sufficit, ut habeatur injuriosa rei spiritualis cum temporali aequiparatio. Reuter n. 466, 5.

5. Difficultatem praebent theologis theses ab Innoc. XI. damnatae, thes. 45: „Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur tamquam pretium, sed duntaxat tamquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale; vel etiam, quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali aut contra“.

At recte dicit Reuter n. 467 „gratuitam compensationem“ sumi hic pro gratitudine non re ipsa, sed specietenus exhibenda, eo quod paciscentes sub *specie* gratitudinis onerosam intelligant obligationem, quae in altero jus quoddam pariat, quum gratitudo, etsi aliqualem obligationem in uno constituat, in altero *jus nullum* producat. Dein quod in thesi fiat distinctio

inter pretium et motivum, eaque a S. P. reprobari videatur, id tum solummodo reprobari, quando honestus titulus rei temporalis desit, non vero si adsit, ut in Missarum stipendiis et similibus; adeoque simoniam *palliatam* reprobari.

Unde etiam facile intelligitur, quo sensu et quam juste damnetur thes. 46: „Et id quoque locum habet, etsi temporale sit principale motivum dandi; imo etsi sit finis ipsius rei spiritualis, ita ut illud pluris aestimetur, quam res spiritualis.“

396 6. Discutiunt theologi, sitne simonia annon, aliquod temporale dare vel accipere pro exercitio virtutis, vel actu aliquo bono, quatenus moraliter bonus est. V. Lacr. l. 3 p. 1 n. 163 et Reuter n. 471 sq.

Respondent communius ita cum Suarez, Castrop., aliis: 1) Si dans vel promittens temporale eo ipso *absolutum jus* acquirere conatur exigendi illud virtutis exercitium, simoniam — re objective considerata — non vitari; 2) verum si donatario vel promissario optio maneat aut praestandi illud opus virtutis, si velit accipere vel retinere praemium, aut relinquendi vel reddendi praemium, id per se non necessario esse simoniam: vid. esse quidem, si praemium temporale pro compensatione sive pretio spiritualis operis habeatur; alias non esse, sed tunc esse potius praemio aliquo allicere alterum ad virtutem.

Ita licite possunt parentes filio promittere praemium, si frequentet sacramenta; dives potest alere juvenem pauperem ejusque studia promovere sub conditione, ut statum clericalem eligat, aut si postea nolit, expensas pro posse reddere teneatur; a fortiori religiosus potest adolescentem donis, familiaritate allicere sperans fore ut ille facilius in mentem ducat electionem status religiosi: nam haec minime pro pretio ingressus habentur. Nihilominus — quamquam S. Thomae ille agendi modus per se probatur II. II. q. 189 a. 9 — S. Ignatius noluit, in suum ordinem facile assumi eos, qui aliquo modo inducti fuerint ad petendam admissionem¹.

Mens simoniaca adesse facilius potest, si opus spirituale a promissario praestandum in temporalem utilitatem ejus, qui pretium temporale promittit seu donat, cedit; eo quod in illa hypothese intentio absoluti juris ad hoc opus ab altero praestandum sibi conciliandi foveatur: ceterum quod temporale emolumentum promittenti per accidens oriatur, ex se nondum inducit simoniam.

7. Pacti palliatae simoniae exempla quaedam sunt haec:

Si dicenti Titio: „conferam tibi beneficium“, respondes: „Et ego dabo tibi centum aureos“; siquidem per pecuniam confirmas eum in proposito.

Si cum collatore beneficii sponsonem inis, sub certa pecuniae summae sponsonem asserens, ipsum non tibi, sed alteri collaturum esse beneficium.

399 Ad VI. nota: 1. *Censurae* antiquitus latae contra varias simoniae species non amplius vigent, nisi secundum constitutionem Pii IX. „*Apostolicae Sedis*“, videlicet:

¹ Videri alicui potest quaestio de simonia hic omnino perperam agitari, siquidem unus idemque recipiat et rem temporalem et rem spirituales, vid. virtutis exercitium ejusque praemium. At scite Suarez (l. c. cap. 16 n. 11 sqq.) advertit, in pactione non esse quaerendum, quisnam re ipsa accipiat teneatque *rem* ejusque utilitatem, de qua paciscuntur, sed quisnam sit, qui recipiat *jus ad illam rem*. Accidere autem prorsus potest, ut in quaestione proposita unus accipiat rem temporalem, alter jus ad opus spirituale, quod exigere possit, sibi acquirere intendat, etsi spiritualis utilitatis accipiendae incapax sit.

1) in simoniam realem in beneficiis ecclesiasticis, et in ingressu religionis,

2) in simoniam confidentialem,

3) in quaestum qui ex quibusdam gratis spiritualibus fiat,

4) in certum mercimonium cum Missarum stipendiis,

5) omnes censurae eousque vigentes in simoniaca Papae electione.

2. Aliae poenae, quae praeter censuras latae erant, minime sunt abrogatae: quare, quum censurae postea in fine tom. II. tractentur, *alias* poenas hic paucis enumerabo. Verum antea, quid sit *confidentialis* simonia, explicandum est.

Confidentialis simonia dicitur in solis beneficiis ecclesiasticis, nimirum 400 procuratio vel collatio beneficii, sive ejus acceptatio *cum confidentiali* reservatione in pacto fundata sive tacito sive expresso sine expressa Papae licentia inito, sc. ut is, cui beneficium procuratur, aut ipsum illud beneficium pro futuro aliquando *resignet* sive danti sive alteri, quem ille vult, aut beneficii partem seu certam fructuum partem illi *praestet*. — Confidentialis illa reservatio *quadruplici* modo fieri potest:

1. per *accessum*, sc. si quis utcumque dat beneficium — sive collatione, sive praesentatione, sive electione, institutione — ea lege, ut vel sibi vel alteri adhuc incapax postea, quando capax fuerit, *resignetur* (ita ut alter ille *accedat* ad beneficium);

2. per *ingressum*, sc. si quis beneficium sibi collatum ante coeptam possessionem alteri *resignet*, ut post hujus mortem aut beneficii dimissionem ipse *accipiat* et possessionem *ingrediatur*;

3. per *regressum*, sc. si quis beneficium, quod jam possidet, alteri *resignet* sub conditione, ut convenienti tempore ipse aut tertius beneficium *recipiat* (adeoque ad illud *regressus* ipsi pateat);

4. per *reservationem partis*, si quis utcumque alteri beneficium dat, sive per collationem, sive per praesentationem, electionem, resignationem etc. ea lege, ut sibi tertiove pars beneficii seu fructuum cedat.

Ejusmodi pactum, si modo de uno eodemque beneficio versatur, confidentialis simonia (quoad poenas ecclesiasticas) est, quum primum beneficium sub tali pacto traditum sive acceptum fuerit. — Nam si alter quoque receperit aut recipere coepit, quod sibi in pacto constitutum est, simonia evadit *etiam realis*.

3. Praeter censuras igitur statuitur contra simoniam (v. *Decret.* l. 5 401 tit. 3 c. 11. 13. 15. 19. 20. 23. 25. 27. 37. 40., *Extrav. com.* l. 5 c. 2 „*Cum detestabile*“):

1) Contra *quamlibet* simoniam *notoriam* sive iudicis declaratione, sive facti divulgatione, *infamia juris* ac proin *irregularitas*.

2) Contra simoniam *realem in beneficiis*:

a) Nullitas provisionis beneficii (sc. *formaliter* nulla est actio illa, quae per simoniam obtenta et *consequenter* actiones subsequentes, non antecedentes: quare qui simoniace ac proin invalide electus, praesentatus est, *invalide* etiam confirmatur; qui vero simoniace confirmatus esset, maneret legitime electus, ita ut, *sanata confirmatione*, nova electio non esset necessaria). Quae nullitas adest, etsi possidens beneficium

sive acceptans ipse simoniae reus est, sive conscius non est; attamen innocens triennali possessione bonae fidei jus acquirit atque in plena possessione manet.

Verum si promotus post cognita simoniaca consilia, quae alii, quando de ejus promotione agebatur, fovebant, expresse contradixerit, aliena simonia, quae nihilominus patrata fuerit, ipsi non amplius nocet.

Solus Papa dispensat.

b) Inhabilitas ad idem beneficium obtinendum: quae et reum, et innocentem adstringit, sed non eodem modo. Nam poenae hujus dispensatio contra reum Papae reservatur simpliciter: innocentem autem dispensare potest post factam beneficii renuntiationem Episcopus, sc. ut a) statim recipiat beneficium, si simplex est; aut etsi curatum sit, si collatio simoniaca non fuit irrita declarata per judicem; β) ut post primam sequentem vacationem beneficii idem recipiat, si curatum est et judicis sententia de nullitate provisionis intercesserit.

Inhabilitas autem haec sine ulla sententia judicis ipso facto contrahitur.

c) Inhabilitas Papae reservata ad alia beneficia obtinenda: quae ligat solum reum, atque probabiliter post judicis sententiam saltem criminis declaratoriam. Ita saltem usu poena declaratur: quamquam verba Constit. Pii V. „Cum primum“ severiora sunt. Cf. Gury-Baller. I. 293 notam.

d) Privatio aliorum beneficiorum, si quae possidentur, a iudice infligi potest, sed, ut patet, solum ei, qui simoniae reus est.

3) Contra simoniam confidentialem (v. Const. „Rom. Pontificem“ 16. Oct. 1564 et „Intolerabilis“ 1. Jun. 1569):

a) Provisio nulla est, atque beneficium vacat: ita quidem ut statim a prima die beneficii per simoniam confidentialem recepti fructus ad cameram Apostolicam devolvantur.

b) Beneficii collatio reservatur Sanctae Sedi: videndum tamen, quid singula Concordata disponant.

c) Inhabilitas ad quaecunque beneficia obtinenda: a fortiori ad idem beneficium, de qua cf. poenam supra sub 2).

d) Privatio beneficiorum et pensionum, quae antea legitime obtenta erant.

NB. Pro poenis sub c) et d) ex sententia S. A. l. p. h. 1. 3 (al. 4) n. 112 Q. III. probabiliter requiritur judicis sententia declaratoria criminis. Etsi enim S. Pius V. videatur severius loqui, tamen relate ad poenam sub lit. d) communis regula requirit sententiam criminis declaratoriam: relate ad lit. c) possumus dicere, usum verba Constitutionis („Intolerabilis“) mitius interpretatum esse, nisi dicere velis, ipsam Constitutionem videri loqui de ‚convictis‘ adeoque a iudice declaratis ut reis.

402 4) Contra simoniam realem in ingressu religionis:

Praeter excommunicationem et infamiam juris, de quibus supra,

a) Recipiens amittit jus recipiendi ad religionem; receptus (ad vota) in favorabilibus habetur pro non-professo: idque post sententiam declaratoriam.

b) Receptus (ad vota) et recipiens sunt e monasterio illo expellendi et in arctiorem locum relegandi: quod est ferendae sententiae.

5) Contra examinatores synodales, qui etiam parum quid muneris admiserint¹, Trid. sess. 24 c. 18 de ref. statuit:

a) Inhabilitatem ad obtinenda beneficia post judicis sententiam: „inhabiles reddantur“.

b) Privationem beneficiorum jam obtentorum: quae, si verba Trid. respicimus, nullam sententiam requirit: „non possint absolvi nisi dimissis beneficiis“. Si quid igitur mitius agi potest, id a sola consuetudine pendet. Cf. Thesaur. Verb. ‚Simonia‘ c. 4.

6) Contra eos, qui pro gratia vel justitia obtinenda apud Sanctam Sedem sive materia est spiritualis, sive temporalis, sive mixta — sive magnum sive parvum² quid promittunt vel dant, aut qui promissionem donumve recipiunt, aut complices existunt, statuitur:

a) Privatio omnium beneficiorum et officiorum.

b) Inhabilitas ad alia obtinenda: quorum utrumque „ipso facto“ incurritur, attamen probabiliter mediante sententia criminis declaratoria (eo quod sit inhabilitas generalis, non particularis ad singulare beneficium; de qua v. Thesaur. p. I cap. 30 q. II. et p. II ad v. ‚Simonia‘ cap. 15).

7) Addi potest, receptionem in confraternitatem similemve piam unionem invalidam fieri, si contra leges ecclesiasticas dona, etiam elemosynae titulo, recipiuntur: atque indulgentias amitti, si res sacrae, quibus annexae erant, pro pretio etiam non aucto venduntur (v. supra decr. S. Congr. Indulg., Decr. auth. n. 344 in Valentinen. 12. Julii 1847).

4. Denique aliqua de pretio simoniaco restituendo vel abdicando⁴⁰³ dici debent:

1) Obligatio restituendi sive abdicandi pretium simoniae acceptum urgere potest sive ex lege naturali, sive ex lege positiva ecclesiastica.

2) Ex lege naturali urget, si simul laesa est justitia: quare tunc semper facienda est, atque per se laeso, nisi is in poenam criminis jure recipiendi privatus sit.

3) Si ex sola lege ecclesiastica haec obligatio imponitur, ante judicis sententiam obligatio non urget: imponitur vero a jure: a) in simonia circa beneficia ecclesiastica, b) circa Ordinum (vel tonsurae) collationem, c) circa ingressum in religionem.

4) A jure autem statuitur, ut quando in beneficiis ecclesiasticis commissa est simonia ex utraque parte completa, pretium simoniacum appli-

¹ Quomodo haec applicanda sint ad examinatores in iis regionibus, ubi concursus secundum leges Trid. ad amussim non fit, v. Archiv für kath. Kirchenrecht t. 2. p. 110. 385 sq.

² Nihilominus in hac re a) si simonia non committitur, illud parvum intelligitur res in se gravis; b) permittuntur aliqua esculenta et poculenta juxta morem moderatum: quae tamen examinatores synodales (v. n. 5) prorsus non permittuntur; c) permittuntur etiam dona gratuita postea oblata sine pacto praevio. Cf. Thesaurus l. c. cap. 15 et Constit. Greg. XIII. „Ab ipso“.

cetur *ecclesiae*, ad quam pertinet beneficium — aut, si mavult Superior, *pauperibus*; in aliis casibus solum fit mentio *pauperum*.

5) Simoniâ igitur nondum per traditionem rei spiritualis perfectâ, per se pretium restituendum est illi, qui dedit; imo etiam crimine perfecto, sed pacto rescisso, ante iudicis sententiam idem fieri *potest*: quodsi qui dedit, liberaliter renuntiaverit pretio, retineri potest, donec iudex intervenerit. Ita etiam Marc I. 591.

404 Brevis recapitulatio praecipuorum peccatorum gravium contra primum praeceptum decalogi:

1. Diu orationem plane negligere.
2. Superstitiosas observantias exercere, vel illis multum fidere.
3. Res sacras sacrasve caerimonias vel preces ad superstitiosos fines adhibere.
4. Superstitioso magnetismo, aut spiritismo adhaerere, ejusve experimentis interesse.
5. Sortilegos, divinatores aut serio adire, aut quocunque modo eos adire si ipsi serio agunt.
6. Maleficium contra aliquem attentare.
7. Cultum falsum exercere, ut: ritum Judaismi, ritum haereticae sectae.
8. Reliquias falsas aliasque res falso pro sacris exhibere, colere.
9. Deum tentare seu divini attributi manifestationem petere ex seria dubitatione.
10. Idem facere ex temeritate, v. g. temere singularem Dei protectionem exspectare.
11. Contra Deum vel Sanctos voluntarie iram contemptumve concipere.
12. Blasphema verba vel gestus advertenter prodere (cum haeresi, cum imprecatione) contra Deum aut Sanctos.
13. Eorum imagines, aliasve res sacras conculcare, in sordes projicere.
14. Res Deo sacras irreverenter tractare (cf. infra de Sacramentis), furtum in eas committere, S. Scripturae verbis graviter abuti.
15. Personas Deo sacras laedere luxuria, percussione, immunitatis seu exemptionis laesione.
16. Loci sanctitatem laedere luxurioso actu, profanarum rerum indecenti clamorosaque actione, vel execratione, immunitatis violatione.
17. Rem sacram sive sacram actionem simoniace pretio temporali commutare; ad quod pertinet etiam:
18. Pro Missa aliisque functionibus sacris aliquid *ultra* legis ecclesiasticae normam *exigere*, aut *contra* legem *admittere*.
19. Mercimonium cum Missarum stipendiis exercere.
20. In beneficiis ecclesiasticis acquirendis, commutandis simoniam committere.

Hiscè absolvimus tractationem eorum actuum, qui essentialiter ad virtutem religionis ejusque obligationem spectant, et eorum, qui iis ut contraria peccata opponuntur. Peccata quidem etiam alia sunt, quae *virtuti religionis* adversantur, idque ex natura sua *essentialiter*, quamquam illud religionis *exercitium*, cui *opposita sunt*, *secundarie* illam virtutem spectat. Quare hoc ipsum caput (II) eorum tractatione complendum esset. Nihilominus commodius adjungentur explicationi eorum actuum, quibus positive *secundarie religio exercetur*. Actus illi sunt votum et juramentum¹. Si autem dico, secundarie eos ad religionem pertinere, id non ita intelligitur, quasi non aequè bene et perfecte sint virtutis religionis exercitium, nam non raro sunt perfectius; sed quia hoc genus actuum non ex sese ita necessario exigitur, quo religionis virtus exerceatur.

Caput III.

De actibus, qui secundarie ad exercitium religionis pertinent.

De voto igitur et juramento acturi eam decalogi materiam attingimus, quae secundo praecepto continetur:

„Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum“ Ex. 20, 7; quo formaliter prohiberi perjurium, non est, cur hîc probemus.

Articulus I.

De juramento.

Cf. S. Thom. II. II. q. 89 et 3 dist. 39, Suarez *de relig.* tr. 5, Sanchez *in decal.* l. 3, S. Alph. l. c. n. 133—193, Göpfert *der Eid*, aliosque ut supra.

Juramentum est invocatio Dei in testem veritatis. Quae quum⁴⁰⁵ diverso modo fieri possit, accuratius distinguere debemus 1. naturam juramenti, 2. obligationem promissorii juramenti, 3. obligationis juratoriae dissolutionem.

¹ Recentiore tempore Linsenmann *Moralth.* § 130, duce Probst, putavit, propriam sedem tractatus de juramento esse, quando tractetur de veritate et fidelitate servanda, quum juramentum medium sit, ea fidelius servandi. Nihilominus non duxi, deserendum esse ordinem S. Thomae omniumque veterum scriptorum, qui in juramento id consideraverunt, quod *potioris* est obligationis et potioris virtutis, scilicet quod formaliter ex se habet atque ex relatione ad Deum. Nam actus ille *in se* spectari potius debet, quam ut, quinam sit ejus usus, attendatur, si — quod in theologia morali fit — de diversorum actuum moralitate, de virtutis exercitio ejusve laesione disputatur. Verum etiam quando usum juramenti respicimus, principalis usus est et esse debet, actum religionis seu cultus Dei exercere, etsi proximus finis et prima occasio sumatur ex utilitate commercii humani. Omnia igitur suadent, ut tractatio de juramento in loco suo solemniter maneat, non ut transferatur.